

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Desenvolvemento motor

Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	P02G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Pazos Couto, Jose Maria			
Correo-e	chema3@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Materia de estudo da motricidade humana con especial incidencia na etapa de 0 a 6 anos. Fundamentos teóricos e recursos prácticos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.

C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuales.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer os fundamentos da motricidade humana con especial incidencia na etapa dos 0 a 6 anos	B2	C1	D8
	B4	C2	D9
	B6	C4	D13
	B8	C18	D14
		C23	D21
Coñecer os fundamentos da expresión corporal do currículo así como as teorías da adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes.		C53	
	B1	C15	D1
	B5	C16	D2
	B6	C23	D3
		C24	D6
		C25	D7
			D8
			D10
			D15
		D17	
		D18	

Saber utilizar o xogo como recurso didáctico así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	B3 B11	C21 C26 C36	D1 D2 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D21
Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.	B7 B9 B10 B12	C44	D2 D4 D5 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22
Coñecer e utilizar cancións para promover a educación rítmica	B5 B6 B9 B11 B12	C16 C44	D1 D2 D9 D17
Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices e potenciar nos nenos e nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices e os beneficios que ten sobre a saúde.	B2 B4 B8 B9 B12	C16 C18 C24	D1 D2 D7 D8 D9 D11 D13 D15 D16
Promover a sensibilidade relativa á expresión e a creación.	B3 B4 B6 B8 B11 B12	C1 C23 C36	D8 D9 D11 D12 D13 D14 D16 D17 D18 D21

Contidos

Tema

TEMA 1: Desenvolvemento e aprendizaxe motor.
Conceptos xerais e modelos
explicativos

1. Concepto de Educación psicomotriz.
 2. Obxectivos da Educación psicomotriz.
 3. Acción educativa.
 4. Orixe da Educación psicomotriz.
 - 4.1. - Wallon. (Unidade funcional, desenvolvemento, relación entre trastornos psicomotores e trastornos do comportamento)
 - 4.2.-Outros. (Psicanálise, Ajuriaguerra, Gessell, Dupre, Guilmain.)
 5. A aproximación psiquiátrica e neuropsiquiátrica (Ajuriaguerra).
 6. A aproximación psicopedagóxica (Picq e Vayer).
 7. Aproximación científica: o método psicocinético de J. Lle Boulch.
 8. A educación vivenciada de A.Lapierre e B.Aucouturier.
 9. Educación psicomotora nos países anglófonos.
 - 9.1. O modelo perceptivo-motor de Cratty.
 - 9.2. O método de Delacato.
 - 9.3. O método de educación perceptivo motórica de Kephart
 - 9.4 Educación psicomotriz e Educación Física de Base
-

TEMA 2.- Factores constitutivos da competencia motriz, concepto e desenvolvemento: Os primeiros movementos; Control corporal e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tónica postural, lateralidade, respiración, relaxación, sensopercepción, habilidades corporais e habilidades manipulativas

- 1.- O esquema corporal:
 - 1.1. Toma de conciencia e representación.
 - 1.1.1. Evolución da imaxe corporal.
 - 1.1.2. Programa educativo básico.
 - 1.2. Organización do esquema corporal.
 - 1.2.1. Percepción e control do propio corpo.
 - 1.2.2. Control postural e equilibrio.
 - 1.2.3. Control respiratorio.
2. Afirmación da literalidade e orientación do esquema corporal.
 - 2.1. Evolución do proceso de lateralización.
 - 2.2. Posta en práctica do predomínio lateral e a orientación do esquema corporal.
3. Actividades e metodoloxía de aplicación.
4. As tarefas motrices habituais.
5. Os aspectos perceptivos.
6. Percepción dun mesmo.
 - 6.1. Aspectos funcionais. Carácter global e segmentario.
 - 6.2. Aspectos estruturais. Carácter global e segmentario.
7. Percepción da contorna.
 - 7.1. Aspectos funcionais (utilización de espazo-tempo).
 - 7.2. Aspectos estruturais (posibilidades de situación da contorna en relación a nós no espazo e no tempo. Posibilidades do estado da contorna: Fixo. Estable. Cambiante.
 - 7.3. Aspectos temporais: Duración de sucesos. Precisión de sucesos. Reiteración de sucesos.
 - 7.4. Aspectos espazo-temporais: Velocidade. Aceleración.
8. Actividades e metodoloxía de aplicación.
9. Concepto de habilidades motrices básicas.
 - 9.1. Estadios no desenvolvemento das habilidades motrices.
10. Desprazamentos.
 - 10.1. Concepto.
 - 10.2. Factores a considerar nun programa educativo para o desenvolvemento dos desprazamentos.
 - 10.3. Aspectos dos desprazamentos.
 - 10.4. Factores que interveñen nos desprazamentos.
11. Saltos.
 - 11.1. Concepto.
 - 11.2. Partes do salto e a súa utilización didáctica.
 - 11.3. Factores que interveñen nos saltos.
12. Xiros.
 - 12.1. Concepto.
 - 12.2. Clasificación dos xiros.
 - 12.3. Factores que interveñen nos xiros.
13. Lanzamentos e recepcións.
 - 13.1. Concepto.
 - 13.2. Clasificación dos lanzamentos e das recepcións.
 - 13.3. Factores que interveñen.
14. A coordinación motriz xeral.
 - 14.1. Concepto.
 - 14.2. Evolución no neno.
15. A coordinación segmentaria.
 - 15.1. Coordinación óculo-manual.
 - 15.2. Coordinación óculo-pié.
16. Actividades e metodoloxía de aplicación.
17. O corpo e o movemento como medios de expresión.
18. A expresión corporal e os seus elementos básicos.
 - 18.1. A linguaxe corporal e o xesto.
 - 18.2. Elementos cualitativos do movemento: o espazo e O tempo.
 - 18.3. Actividades de expresión corporal: Expresión corporal. Danza. Mimo. Expresión dramática.
19. Ritmo e movemento.
 - 19.1. Consideracións teóricas.
 - 19.2. Influencia do ritmo na realización de tarefas motrices.
20. Actividades e metodoloxía de aplicación.

TEMA 3: Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención.

1. A avaliación do desenvolvemento motor nos primeiros anos
2. Diferentes tipos de avaliación e justificación.
3. Aspectos a ter en conta na motricidade infantil

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	16	26
Debate	12.5	19	31.5
Presentación	7	10.5	17.5
Prácticas de laboratorio	11	25	36
Eventos científicos	1	1	2
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6
Traballo	5	10	15
Cartafol/dossier	4	12	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado preparará un traballo orientado polo profesorado en base aos contidos da materia.
Debate	Debates de aula en base a temas da materia ou de actualidade que teñan que ver co desenvolvemento motor.
Presentación	En grupos e orientados polo profesorado, prepararase e expoñerase un traballo vinculado á motricidade infantil. Trátase dunha proposta práctica de intervención que deberá estar fundamentada en base aos contidos teóricos e estratexias prácticas.
Prácticas de laboratorio	Prácticas organizadas polo profesorado vinculadas aos contidos da materia.
Eventos científicos	Asistencia a congresos, seminarios ou conferencias vinculadas aos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Presentacións feitas polo alumnado
Traballo tutelado	As titorias como norma xeral faranse no despacho do profesor, pero en caso de non poder celebrarse deste xeito por imperativo legal, poderanse facer no espazo virtual do mesmo no enderezo: https://campusremotouvigo.gal/access/public/meeting/709961169 Contraseñal de acceso: Tutoria1
Debate	Debates na aula alumno-alumno ou profesor-alumno
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Traballos diarios solicitados polo profesor

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test dos contidos da materia, ou de preguntas abertas	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C21 C23 C24 C25 C26 C36 C44 C53

Cartafol/dossier	Elaboración dun dossier sobre temas de interese da materia	20	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C21 C23 C24 C25 C26 C36 C44 C53	D5 D7 D9 D11 D14 D15 D16
------------------	--	----	---	---	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá a modalidade de avaliación continua, na que a asistencia é obrigatoria. Na modalidade de avaliación continua o profesor irá avaliando de forma cotiá a participación do alumnado na aula, así como o traballo diario.

Tamén haberá a modalidade de avaliación global, coa realización de exames, tipo test e/ou respostas abertas. Na Convocatoria de xullo gardaranse as cualificacións obtidas que tiveran polo menos unha nota de cinco (5). O alumnado deberá superar cada parte da materia da seguinte maneira:- Parte teórica: Exame tipo test- Parte práctica:

- a) se seguiu avaliación continua durante curso deberá presentar un traballo asignado polo profesor. b) se non seguiu avaliación continua deberá facer unha exame de preguntas abertas.

O alumnado do Programa Universitario para Maiores non deberá facer exame final, pero si deberá entregar un dossier da materia.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no enderezo: <http://fced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Aucouturier B., **LOS FANTASMAS DE ACCION Y LA PRACTICA PSICOMOTRIZ**, 1ª, Grao, 2004

aucouturier, B., **ACTUAR, JUGAR, PENSAR . PUNTOS DE APOYO PARA LA PRÁCTICA PSICOMOTRIZ EDUCATIVA Y TERAPÉUTICA**, 1ª, Grao, 2018

Da Fonseca, V., **Desenvolvimento Motor e Aprendizagem**, 1º, Artmed, 2008

Falk, J./Tardos, A., **LÓCZY, EDUCACIÓN INFANTIL**, 1º, Octaedro, 2010

Gil Madrona, P. (Coord), **Desarrollo Curricular de la Educación Física en la Educación Infantil**, 1º, Piramide, 2013

Pikler, E., **Moverse en Libertad**, 1º, Narcea, 1984

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Psicología: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304
